

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3511/2023. (XII. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.VI.37.955/2018/2. számú végzése, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 271. § (1) bekezdés *e*) pontja és 340/A. § (2) bekezdés *b*) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók, egy ügyvédi iroda (a továbbiakban: indítványozó1.) valamint egy ügyvéd [eljáró jogi képviselője: dr. Galambos Károly ügyvéd] (a továbbiakban: indítványozó2.) alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz, melyben egyrészt az Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdés *b*) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.VI.37.955/2018/2. számú végzése, másrészt az Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdés *c*) pontja és az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 340/A. § (2) bekezdésének *b*) pontja, valamint 271. § (1) bekezdésének *e*) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott indítványukban kérték továbbá, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a vitatott rendelkezések alkalmazásának tilalmát is.
- [2] 2. Az indítvány benyújtására okot adó ügynek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] A Budapesti Ügyvédi Kamara Fegyelmi tanácsa megállapította, hogy a – bírósági eljárásban – II. rendű felperesként szereplő indítványozó2. mint ügyvéd két rendbeli fegyelmi vétséget követett el és 150 000 Ft pénzbírsággal sújtotta, valamint kötelezte a költségek megfizetésére (62 200 Ft).
- [4] Az indítványozó2. fellebbezésére eljáró Magyar Ügyvédi Kamara Fegyelmi Fellebbviteli Tanácsa az elsőfokú határozatot helybenhagyta; megállapította továbbá, hogy a – bírósági eljárásban – I. rendű felperesként szereplő indítványozó1. (ügyvédi iroda) részére az indítványozó2. által adott meghatalmazás a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:11. § (1) bekezdése alapján érvénytelen. Ezért az indítványozó2. által az indítványozó1. nevében tett nyilatkozatokat az indítványozó2. nyilatkozataiként vette figyelembe.
- [5] Az indítványozók ezt követően keresetet nyújtottak be a Fővárosi Törvényszékhez a fegyelmi határozat hatályon kívül helyezését kérve. A Fővárosi Törvényszék a keresetet 24.K.700.028/2018/8. számú ítéletével elutasította.
- [6] Az indítványozók ezt követően felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elő a Kúriához, melyet az a régi Pp. 273. §-a (2) bekezdésének *a*) pontja alapján, a Kfv.VI.37.955/2018/2. számú végzésével hivatalból elutasított. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el és azt állapította meg, hogy a régi Pp. 271. §-a (1) bekezdésének *l*) pontja, illetve 340/A. §-a (2) bekezdésének *b*) pontja alapján a kérelem érdemi elbírálására nincs lehetőség, mivel a bírság összege az egymillió forintot nem haladja meg.
- [7] 3. Az indítványozók ezt követően nyújtották be alkotmányjogi panaszukat.
- [8] 3.1. Az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott indítványukban a Kúria Kfv.VI.37.955/2018/2. számú végzésének a megsemmisítését amiatt kérték, mert az – álláspontjuk szerint – sérti az Alaptörvény I. cikkét, XIII. cikkét, XV. cikkének (1) és (2) bekezdését, valamint a XXVIII. cikkének (1) és (7) bekezdését. Az indítványozó2. vonatkozásában az Alaptörvény II. cikkének a sérelmét is állították.
- [9] Az indítványozók álláspontja szerint a Kúria tévesen alkalmazta a régi Pp. 271. §-a (1) bekezdésének *l*) pontját, 273. §-a (2) bekezdésének *a*) pontját, valamint 340/A. §-a (2) bekezdésének *b*) pontját, mivel az ez utóbbi rendelkezésben szereplő „bírságot kiszabó” ügyek körébe nem tartozik bele a pénzbírság fegyelmi büntetést alkal-

mazó ügyvédi kamarai határozat. E körben hivatkoztak még az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény (a továbbiakban: Üt.) 37–39. §-aira.

- [10] Az indítványozók álláspontja szerint a Kúria végzése azért sérti az Alaptörvény I. cikkének (1) bekezdésében foglalt, „a Kúria, mint állami szerv számára elsődlegesen előírt alapjogvédelmi kötelezettségét”, mert „kétség esetén az alapvető jogok védelme érdekében a bírósági jogorvoslat elvét kellett volna érvényesíteni, és a felperesek felülvizsgálati kérelmét érdemben el kellett volna a Kúriának bíráltnia.” Nézetük szerint ugyanez következett volna az Alaptörvény IV. cikkében foglalt szabadsághoz és személyes biztonsághoz való jog érvényre juttatásának kötelezettségéből is. „A Kúria eljárása azt eredményezte, hogy mivel a felülvizsgálati kérelem nem vezetett eredményre, mivel érdemben nem került elbírálásra, a felperesek már az eredeti bírósági határozat alkotmányossági felülvizsgálatát sem kérhetik.”
- [11] Az indítványozók álláspontja szerint a Kúria végzése az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében foglalt, a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogukat azért sérti, „mert olyan jogszabályt alkalmazott, amely jogértelmezéssel sem teszi lehetővé az ügyvédi kamara fegyelmi tanácsai által a fegyelmi vétség elkövetése és erre tekintettel alkalmazott fegyelmi büntetés vonatkozásában a felülvizsgálati kérelem kizárását.” Vagyis a bíróság olyan jogszabályt alkalmazott a jogvita elbírálása során, amely nem volt irányadó, és ezzel kizárta az eljárásból felet. „Ez Alaptörvény ellenes, mert a bíróság olyan törvényi rendelkezést alkalmazott, amely az adott tények szerinti esetre nem létezik.”
- [12] Az indítványozók nézete szerint a Kúria nem tett eleget az indokolási kötelezettségének sem; nem fejtette ki ugyanis, hogy az ügyvéddel szemben fegyelmi vétség alapján fegyelmi büntetésként alkalmazott pénzbírság milyen tények és indokok alapján tekinthető közigazgatási bírságnak. A tisztességes eljárás elvét sérti „a határozat szerkesztési mód, hogy a Kúria határozatában felsorolt korábbi kúriai határozatok [...] nemét és elérhetőségi helyét a határozat nem jelöli meg, az egyedi döntések a felek részéről nem ismerhetők meg, azokban foglaltak nem vethetők össze a jelen eljárásban foglalt tényállással és jogszabályok alkalmazásával.”
- [13] Az indítványozók arra is hivatkoztak, hogy sérült az Alaptörvény XXVIII. cikkének (7) bekezdésében foglalt érdemi és hatékony jogorvoslathoz való joguk, mivel bár a régi Pp. 270. §-ának (2) bekezdése biztosítja számukra a felülvizsgálatot, azt a Kúria érdemi vizsgálat nélkül elutasította.
- [14] Az indítványozók az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való joguk sérelmét látták abban is, hogy bár kérték tárgyalás tartását, ám a Kúria döntését tárgyalás tartása nélkül hozta meg. „A felülvizsgálati kérelem meghozható-e tárgyalás tartása nélkül, ha a fél a felülvizsgálati kérelem elbírálását tárgyaláson kéri; a tisztességes eljárás körében a Kúriát terheli-e nyilatkoztatási kötelezettség azzal kapcsolatban, hogy a felülvizsgálati kérelem előterjesztője a Kúria azon vélekedésére, hogy a felülvizsgálati kérelem nem bírálható el, még az előtt nyilatkozatot tegyen, hogy a kérelem hivatalból való elutasítása tekintetében a határozatot a Kúria meghozta volna. [...] Nincs olyan törvényi rendelkezés, amelynek értelmében a tárgyalás tartása nélkül – ha a fél a tárgyalás tartását kérte – a [rég]i Pp. 273. § (2) bekezdés a) pontja szerinti határozatát – a Kúria meghozhatná. Mégpedig azért, mert a felülvizsgálati kérelem hivatalból való elutasítása tekintetében a Kúria a döntését az eljárás bármely szakaszában, tehát - bármelyik fél kérelmére kitézett – tárgyaláson is meghozhatja! A fentiekből pedig az következik, hogyha a fél tárgyalás tartását kérte, a tárgyalás tartása abban az esetben sem mellőzhető, hogyha a Kúria úgy véli, hogy a felülvizsgálati kérelemnek nincs helye. Ebben az esetben – indítványozók álláspontja szerint – a tárgyalás kitézését követően a tárgyaláson hozható csak meg az Alaptörvény-konform határozat.”
- [15] Az indítványozók álláspontja szerint a Kúria döntése sérti az ügyvédek törvény előtti egyenlőségét azáltal, hogy az Üt. 38. §-ában foglalt büntetések alkalmazása dönti el azt, hogy a fegyelmi határozatban foglalt fegyelmi tényállás és büntetés a Kúria előtt felülvizsgálható-e, mivel az ügyvédi kamara nemcsak pénzbírságot, hanem megrovás és kizárás fegyelmi büntetést is alkalmazhat. „A Kúria álláspontja azt jelentené, hogy a megrovás és a kizárás fegyelmi büntetéssel sújtott fegyelmi vétségek tárgyában hozott bírósági határozat ellen van helye felülvizsgálatnak, [...] ezzel szemben a »pénzbírság fegyelmi büntetés« esetén a felülvizsgálati kérelem előterjesztése, mint rendkívüli jogorvoslathoz való jog az ezzel érintett ügyvédet nem illeti meg. Ennek a megkülönböztetésnek azonban – figyelemmel az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglaltakra – semmilyen alkotmányos indoka nincs.”
- [16] Az indítványozók álláspontja szerint a felülvizsgálati kérelem egy általános – tulajdonképpen harmadfokú – bírósági eljárás, azonban „sajnálatos módon a jogalkotó elmulasztotta szabályozni ennek az eljárásnak, illetve a Kúria által, az így hozott határozatnak a jogerejét, és annak hatását a jogerős ítéletre.” „Indítványozók úgy ítélik meg, hogy a nincs olyan más alapvető jog vagy alkotmányos érték, amelynek az érvényesülése, illetve védelme érdekében a felülvizsgálati kérelem kizártságát a [rég]i Pp. 240/A. § (2) bekezdés b) pontja [helyesen: 340/A. §]

tekintetében, kizárólag a »bírságot kiszabó« határozatok tekintetében a törvényhozó az 1 millió Ft alatti bírságok tekintetében elrendelhetné.”

- [17] Az „Alaptörvény 28. cikkében foglalt jogszabály értelmezési szabály alapján sem lehetett volna Kúriának a felülvizsgálati kérelem kizártságát – jogértelmezéssel – megállapítani, tekintettel arra, hogy a Magyar Ügyvédi Kamara a II. r. felperessel szemben nem (közigazgatási) »bírságot szabott« ki, hanem fegyelmi büntetésként alkalmazott »pénzbírságot«. Erre tekintettel a Kúria végzése sérti a polgárok törvény előtti egyenlőségét és a diszkrimináció tilalmát előíró Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdését.”
- [18] Az indítványozók amellet is érveltek, hogy az ügyvéd elleni fegyelmi eljárás büntetőjogi természetű és az ilyen eljárás során született határozat nem közigazgatási szankcióról, hanem büntetésről dönt; ezért nem tekinthető a régi Pp. 340/A. § (2) bekezdésének *b*) pontjában nevesített bírságnak. Az ezzel ellentétes döntése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében védett, a tisztességes bírósági tárgyaláshoz és érdemi jogorvoslathoz való jogot.
- [19] Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XIII. cikkében foglalt tulajdonhoz való jogot is sérti, hogy a pénzbírság tekintetében a Kúria érdemben nem döntött arról, hogy a felülvizsgálati kérelemben felhozott indokokra tekintettel a jogerős ítélet jogszerűnek tekintendő-e; a kiszabott felülvizsgálati eljárási illeték is ugyanezt a jogot sérti.
- [20] Az indítványozó2. álláspontja szerint a Kúria végzése sérti az Alaptörvény II. cikkében biztosított emberi méltósághoz való jogát is, mivel a döntés meghozatala előtt nem reagálhatott olyan kérdésekre, amelyek a Kúria előtt a döntéshozatalával kapcsolatban merültek fel, de a felülvizsgálati kérelemből nem derül ki a beadványozó ezzel kapcsolatos álláspontja. „A tisztességes tárgyaláshoz való jog nemcsak a bírósági tárgyalásnak a társadalom számára történő nyilvánossága előtt való törvényes lefolytatásának biztosítását jelenti, hanem ennek a magánszférát érintően, a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő személynek a tárgyaláson emberként való kezelését is. Az emberként való kezelésnek a sajátossága az, hogy a bíróság megkérdezi a féltől az akaratú szándékát az ügyével kapcsolatban, valamint a bíróság közli a féllel a bíróság által felmerülő ténybeli és jogi kérdésekkel kapcsolatos vélekedését, továbbá lehetővé teszi a félnek ezzel kapcsolatban azt, hogy arra észrevételeket tegyen, érvelést folytasson a kérdés miként történő eldöntésére és a bíróság meggyőződésének kialakítása tekintetében”. „A bíróság a [rég]i Pp. 206. § (1) bekezdésben foglalt meggyőződését a valóságos ténybeli alapok és kifejtett érvek hiányában nem tudja kialakítani.” Az indítványozó2. utalt arra is, hogy a bíróság a döntését 4 hónap alatt hozta meg, így lett volna ideje a tárgyalás kitűzésére.
- [21] Az indítványozók álláspontja szerint a Kúria döntése önkényes, *contra constitutionem* döntés volt, amely a tisztességes eljárás sérelmén kívül felvetheti az Alaptörvény R) cikkének (1)–(3) bekezdése, 26. cikkének (1) bekezdése, 28. cikkének és B) cikkének (1) bekezdés sérelmét is. A B) cikk (1) bekezdésének a sérelme kapcsán a jogbiztonság követelményére hivatkozott.
- [22] 3.2. Az indítványozók az Abtv. 26. §-ának (1) bekezdése alapján benyújtott indítványukban a régi Pp. 340/A. § (2) bekezdésének *b*) pontja alaptörvény-ellenességét a végzés indokolásának 3.1. pontjában (Indokolás [8] és köv.) kifejtett érvekre visszautalva, elkülönült indokolás nélkül állították. A régi Pp. 271. § (1) bekezdésének *e*) pontja (mely szerint nincs helye felülvizsgálatnak, ha a határozatot a Kúria hozta) pedig – álláspontjuk szerint – azért alaptörvény ellenes, mert sérti az Alaptörvény IV. cikkének (1) bekezdésében foglalt biztonsághoz való alapvető jogukat, a XXVIII. cikk (1) bekezdésében, illetve (7) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz és jogorvoslathoz való jogukat, mivel megakadályozza, hogy azokban az ügyekben, amelyekben a Kúria nem érdemi döntést hoz, bírósághoz lehessen fordulni. Ilyen döntésnek tekintették például a régi Pp. 273. §-a (2) bekezdésének *a*) pontja alapján hozott, a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasító végzést, vagy a felülvizsgálati kérelemmel összefüggő egyéb döntést, ha azzal a fél nem ért egyet és vitatni kívánja (pl. a felülvizsgálati kérelem elkészttsége, kötelező perbeli képviselő, illeték lerovása és illetékmentesség). Álláspontjuk szerint az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alapján nincs egyéb alapvető jog vagy alkotmányos érdek, amely a Kúria – nem ügydöntő, vagy nem tárgyaláson hozott – döntése tekintetében a felülvizsgálati kérelmet – ha a döntést a Kúria hozta – kizárhatná. „Pedig nyilvánvaló megoldásnak lenne tekintendő, hogy a Kúria döntése ellen a felülvizsgálati kérelem előterjeszhetősége fennálljon, a kizárási szabályok alapján egy másik tanács eljárásával” – szögezték le az indítványozók.
- [23] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány

határidőben érkezett, az indítványozók – mivel az alapügyben mindketten felperesek voltak – érintettnek tekinthetők és a rendelkezésükre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítették.

- [24] 4.1. Az Alkotmánybíróság elsőként az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott indítványt vizsgálta meg.
- [25] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmazni, az (1b) bekezdés e) pontja szerint a kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [26] Az indítvány a régi Pp. 340/A. § (2) bekezdésének *b*) pontja vonatkozásában külön érvelést nem tartalmaz, hanem a bírói döntés alaptörvény-ellenességéhez kapcsolódóan kifejtett érvekre utal vissza. Egy olyan érvelési rendszer, ami azt hivatott alátámasztani, hogy az adott jogszabályi rendelkezés miért *nem* alkalmazható az indítványozók esetében, értelemszerűen nem lehet megfelelő, alkotmányjogi érvekkel alátámasztott indokolás a jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenessége vonatkozásában.
- [27] A régi Pp. 271. § (1) bekezdésének *e*) pontja vonatkozásában az indítványozók lényegében csak megjelölték az Alaptörvény IV. cikkének (1) bekezdését, XXVIII. cikkének (1) bekezdését illetve (7) bekezdését, azonban megfelelő, alkotmányjogi érvekkel alátámasztott indokolást nem fejtettek ki. Az alaptörvény-ellenességet abban látták, hogy a szabályozás megakadályozza, hogy azokban az ügyekben, amelyekben a Kúria nem érdemi döntést hoz, bírósághoz lehessen fordulni.
- [28] A fentiekben kifejtettekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott indítvány nem teljesíti az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pontjában foglalt követelményt, mivel nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást.
- [29] 4.2. Az Alkotmánybíróság ezt követően az Abtv. 27. § szerinti indítványt vizsgálta meg.
- [30] A testület megállapította, hogy az indítványnak az Alaptörvény II. cikke, IV. cikke és XIII. cikke sérelmére vonatkozó része nem felel meg az Abtv. 52. § (1) bekezdés (1b) bekezdés *e*) pontjában megfogalmazott, fentebb ismertetett követelménynek, mivel nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető (az alaptörvényi rendelkezés alkotmányos tartalmának sérelmét bemutató) indokolást.
- [31] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az Abtv. 27. §-ának *a*) pontja értelmében alkotmányjogi panasz az Alaptörvényben biztosított jog sérelmére alapítható. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az Alaptörvény I. cikke [és annak külön nevesített I. cikk (3) bekezdése], B) cikke, R) cikk (1)–(3) bekezdése, illetve 28. cikke nem tartalmaznak Alaptörvényben biztosított jogot, ezért azokra alkotmányjogi nem panasz alapítható (a B) cikkekre hivatkozni csak a visszaható hatály tilalma, illetve a kellő felkészülési idő sérelme esetén lehet) [ld. pl. legutóbb 3386/2023. (VII. 27.) AB végzés, Indokolás [39]]; a 26. cikk (1) bekezdése pedig az indítványozók számára nem fogalmaz meg Alaptörvényben biztosított jogot [ld. pl. legutóbb 3320/2023. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [32] 4.3. A korábbiakban kifejtettek alapján az Alkotmánybíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmét állító indítványi elem alapján befogadható-e az alkotmányjogi panasz.
- [33] Az Abtv. 29. §-a szerint „az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.” Ez alternatív feltétel, bármelyik megléte indokot ad a befogadásra. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a hivatkozott alaptörvényi rendelkezésekhez kapcsolódóan alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdést az indítványozók nem fogalmaztak meg, az Alkotmánybíróság kialakított gyakorlatával ellentétes nézetet tartalmazó érvelést [pl. a felülvizsgálat intézményének az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével való kapcsolata vonatkozásában] nem tekintette ilyennek. Ebből következően a testület a továbbiakban azt vizsgálta, hogy az indítványban felhozott érvek következtében felmerülhet-e olyan szempont, amely alapján megkérdőjelezhető, hogy a Kúria döntése megfelel az Alaptörvénynek.
- [34] Az Alkotmánybíróság ismételen rámutat: önmagában az, hogy az indítványozók a bírói döntést megalapozatlannak tartják, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének megalapozására nem elegendő. Jelen ügyben is emlékeztetni szükséges arra, hogy a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének”. Az Alkotmánybíróság „az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi” [elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]]. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmány-

bíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]} Az Alkotmánybíróság nem látott rá módot vagy indokot, hogy e gyakorlatától jelen ügyben eltérjen.

- [35] Az, hogy az adott ügyben van-e helye felülvizsgálati kérelemnek, nem zárja-e ki törvény annak benyújtását, olyan, objektív alapon, mérlegelés nélkül eldöntendő kérdés, amelyben a döntés kizárólag a Kúria feladata és felelőssége. A régi Pp. 273. § (2) bekezdése alapján a kérelmet hivatalból el kell utasítani, ha az – törvényi akadály miatt – nem nyújtható be. Az indítványozók azon érvei, amelyek szerint a Kúria helytelenül alkalmazta a régi Pp. 340/A. § (2) bekezdésének *b)* pontját (vagyis arra irányulnak, hogy a fegyelmi eljárásban kiszabott pénzbírság nem tartozik az ezen rendelkezésben megfogalmazott bírság fogalmába) olyan jogértelmezési, jogalkalmazási, ténymegállapítási kérdést érintenek, amelyet az Alkotmánybíróság nem vizsgálhat felül. Éppen ezért az indítványnak az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésének, illetve a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét e vonatkozásban állító részei nem vetik fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [36] 4.4. Az indítványozók az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét azon okból is állították, hogy egyrészt a Kúria nem indokolta meg döntését, másrészt tárgyaláson kívül hozta meg döntését annak ellenére, hogy az indítványozók kérték, hogy az ügyüket tárgyaláson bírálja el a testület.
- [37] Az Alkotmánybíróság az indokolási kötelezettséggel összefüggésben hivatkozik állandó gyakorlatára, mely szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből az a minimumkövetelmény vezethető le a bírósággal szemben, „hogy az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.” {7/2013. (III. 1.) AB határozatban, Indokolás [34]} Az Alkotmánybíróság az indokolási kötelezettség határait kijelölve hangsúlyozza, hogy ezen Alaptörvényből fakadó követelményből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; 3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]}.
- [38] A jelen ügyben a Kúriának azt kellett megindokolnia, hogy miért utasítja el a felülvizsgálati kérelmet. Az Alkotmánybíróság megállapítása szerint ezen kötelezettségének megfelelően, az alkalmazott jogszabályi rendelkezések megjelölésével eleget tett.
- [39] Azt, hogy az adott ügyben (ügytípustól, értékhatártól függően) lehet-e felülvizsgálati eljárást kezdeményezni, a Kúria mint eljáró bíróság köteles vizsgálni és törvényi tilalom esetén – akár már megindult eljárás esetében is – a kérelmet hivatalból elutasítani. Ez nem mérlegelési jogkörben hozott döntés; ha azt érzékeli, hogy a felülvizsgálati eljárásnak objektív akadályai vannak (a törvény kizárja az adott ügyben a felülvizgálatot) nem indítható meg, illetve nem folytatható az eljárás. A peres felek álláspontja ebben a kérdésben nem befolyásolja a bíróságot: ha a bíróság az eljárást gátló akadályt észleli, nem képezheti vita tárgyát annak fennállta, illetve az alkalmazandó jogkövetkezmény. A tárgyalás tartásának kötelezettsége (ha azt valamelyik fél kéri) már megindult, folyamatban lévő felülvizsgálati eljáráshoz kapcsolódóan értelmezhető. Ha azonban törvény kizárja a felülvizgálatot, fogalmilag kizárt a felülvizsgálati eljárás. Mindezekre tekintettel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme vonatkozásában nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét az, hogy a Kúria – bár az indítványozók ezt kérték – nem tartott tárgyalását annak a kérdésnek a megvitatása céljából, hogy a felülvizsgálati kérelem objektív feltételei fennállnak-e, hanem – alkalmazva a régi Pp. 271. § (1) bekezdésének *l)* pontját, mely szerint nincs helye felülvizgálatnak, ha azt törvény kizárja, a 340/A. § (2) bekezdésének *b)* pontja szerinti feltétel fennállását észlelve, a 273. § (2) bekezdésének *a)* pontja alapján – a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasította.
- [40] 4.5. Következetes az Alkotmánybíróság gyakorlata az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslatihoz való jog tartalmát illetően is {összefoglalóan ld. pl. 3145/2022. (IV. 1.) AB határozat, Indokolás [28]}, abban a vonatkozásban is, hogy „[a] jogorvoslatihoz való jog nem azt jelenti, hogy mindaddig, amíg valamelyik fél elégedetlen a döntéssel, joga lenne azt magasabb bírói fórum előtt vitatni” {ld. 3145/2022. (IV. 1.) AB hatá-

rozat, Indokolás [26]). Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozót az eljárás során megillette a jogorvoslathoz való jog, élt is vele, mivel az elsőfokú kamarai döntést (a Budapesti Ügyvédi Kamara Fegyelmi tanácsa által hozott határozatot) először a Magyar Ügyvédi Kamara Fegyelmi Fellebbviteli Tanácsa bírálta el, majd az e döntéssel szemben benyújtott kereset tárgyában a Fővárosi Törvényszék érdemi döntést hozott (elutasította a keresetet).

- [41] Tekintettel arra, hogy a végzés indokolásának 4. pontjában (Indokolás [23] és köv.) kifejtettek szerint az indítvány egy részében nem felel meg a törvényi feltételeknek, a más részében kifejtettek alapján pedig nem merül fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatának a szükségessége, ezért az indítvány befogadásának a feltételei nem állnak fenn.
- [42] 5. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 27. §-ára, 29. §-ára, 52. § (1) bekezdése és (1b) bekezdés e) pontjára valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjára tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2023. november 14.

*Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró*

*Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/743/2019.

